

ni najti potrebnega zanimanja in podpore, da bi bilo to v interesu našega šolstva eminentne važnosti. V neprijeten položaj pride, ko srečaš na potu tovariše Čeha, Poljake, Ruse, Angleže in Francoze, vse gmotno dobro podprte od svojih držav. Strme te obdružuje, ko potuješ pri tako mizerni plači na lastne stroške in to ne v svojem lastnem interesu, temveč v prid državnemu šolstvu. Bridka je zavest, da se pri nas odpravljajo ljudi na študijska potovanja z golim dopustom. Hvalevredno pa je, da kaže poverjenost UJU po svojih skromnih močeh tudi v takih slučajih svojo naklonjenost.

Marsikdo s skepto motri taka potovanja v inozemstvo, češ, »navzel se bo tujega duha in ga s silo uvedel v naše šolstvo, daš življenje in mentalitet našega ljudstva nista analogna onemu v tujini!« Tem bodi povedano, da namen študijskega potovanja ni enostavno posnemanje, temveč kritično trenje reformnega gibanja v tujini. Brez dvoma najde objektivno opazovalec, ki so mu reformna načela znana, ob priliki raznih hospitacij mnogo pobud za pravilno usmeritev vzgojnega in učnega dela na naših šolah.

Vsi fulminantni govori na tečajih in kongresih ne morejo nuditi tega, kar nudi samo ena dobra hospitacijska ura. Tega sva se vedla takoj po kongresu v Berlinu, ko sva stopila v poskusne šole priznanih šolnikov dr. Fritz Karsen, Jensen itd. Zgodilo se ti pa, da prideš tudi v razred, ki te ne zadovolji. Učiteljstvo, prežeto istih vzgojnih in učnih načel, deluje vzajemno bodisi to v pozitivnem ali negativnem smislu. Isto velja za Dresden in Leipzig.

Naravnost v diametralnem nasprotju glede notranje organizacije poskusnih šol je Dunaj, ki je posebno oblegan od učiteljstva iz vseh vetrov. Značilno za sloves dunajske šolske reforme je dejstvo, da prihajajo sedaj po Veliki noči semkaj šolniki v velikih skupinah. Tako je sedaj tukaj 30 Čehov, 18 Nemcev iz Saške, 60 Francozov (ki s tolažili slede pouku) in ta naval traja navadno do sklepa šolskega leta. Mestni šolski svet (predsednik Glöckl) spretno dirigira skupine tujcev na zaželjene šole. Povsod je videti tesno stremeljenje vzgoje k osebnosti, suhoparne in dolgočasne učilnice ne vidiš nikjer več, povsod te pozdravlja svež duh, ki ga ustvarja duhovno in manualno produktivno delo. Učitelj pa se izživlja v razrednem delu kot umetnik, ki ga ne večje tesne sponke ozko-srčnih predpisov. Vsaka učna ura ni le doživetje otrokom, nego tudi slehernemu hospitantu, ki pojmuje ustvarjajočo silo take delovne edince.

Zato pač svetujemo vsem, ki želijo obiskati inozemske kongrese in tečaje, da si ogledajo na licu mesta resnično življenje, ki teče v žilah poskusnega šolstva. Nepozabni nama ostanejo 3 tedni študijskega dopusta, ki sva jih posvetila le v ta namen.

F. Kavčič — E. Vranc.

Največja izbira krasnih bluz in otroških oblek KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Naša omladina.

—om Bratski učiteljski iz Ljubljani. Pretekli teden sta se mudili v Ljubljani dve skupini učiteljskih maturantov, in sicer iz Berana in Jagodine. Barančani so prispeli v Ljubljano v četrtek 19. aprila z večernim dolenskim vlakom. Na kolodvoru so jih pričakali gojenci obeh učiteljskih pod vodstvom gg. direktorjev A. Doklerja in dr. Orla in zastopnik poverjenstva UJU tov. R. Grum, ki jih je pozdravil v imenu slovenskega učiteljstva, gojence V. Bučar pa v imenu obeh ljubljanskih učiteljskih. Za pozdrave se je zahvalil vodja ekskurzije g. prof. Milivoje Joksimovič. Nato so jih odvedli v »Domovino« na večerjo, kjer jih je prisrčno pozdravil g. prof. Jeran. Nastanjeni so bili v tekovalnici učiteljskega, gg. profesorji pa v Akademskem kolegiju. V četrtek so si ogledali vevsko papirnico, ljubljanski grad, mesto in pivovarno »Union«. V petek so šli v spremstvu svojih ljubljanskih tovarišev na Bled, odkoder so se vrnili zvečer v Ljubljano. Ljubljanski učiteljski so jim priredili v naprednem dijaškem domu poslovnih večer, na katerem je imel g. prof. Joksimovič krasen govor o misiji jugoslovenskega učiteljstva. V soboto so si še ogledali muzej, nakar so opoldne odpotovali v Zagreb. — Jagodinci so prispeli v nedeljo popoldne preko Karlovca. Tudi ti so si ogledali ljubljanske zanimivosti, v torek pa so bili na Bledu in v Vintgarju, kjer so si ogledali Belarjev obsestarij. Odpotovali so v sredo zjutraj. Jagodinsko ekskurzijo sta vodila gg. prof. Jocić in Zaharija.

—om Učiteljski iz Pakraca v Ljubljani. Ravnateljstvo državnega moškega učiteljskega v Ljubljani je dobilo obvestilo, da prispe dne 13. maja ob 14:48 v Ljubljano 40 gojencev in gojenk učiteljskega iz Pakraca. V Sloveniji ostanejo teden dni, ker hočejo na tančnejše spoznati slovensko kulturo, industrijo, geološke in klimatske prilike ter prirodne krasote Slovenije. V ta namen bodo poleg Ljubljane obiskali še Kranj, Jesenice, Vintgar, Bled, Trbovlje in Celje.

—om Pedagoški krožek na ljubljanskem učiteljskem je priredil 19. aprila recitacijski večer. Svetinova je prednašla Magajnovo »V tvoj vagon«, Kardelj Kreftovo »V tvoj tvoj trenutku«, Male Kosovelovo pesem »Ekstaza smrti«, Kržin Klopčič »Greha«, Roševa odlomek iz »Naše vasi« A. Novačana, Pavčič pa Jermanov govor iz Cankarjevih »Hlapcev«. Prvotnemu sporedu je dodal Bratko Kreft še Seliškarjevo pesem »Sedmo rojenčie«. — Prihodnje dni bo drugi večer recitacij, kjer bo skonen spocetka zasnovan program.

Splošne vesti.

— »Črna deska« jim ne prija. Za vse one, ki jim ne prija »črna deska« na naslovni strani »Učiteljskega« naj velja objasniti, da je ta »deska«, na katero pribija organizacija samo najbolj kričeče slučaje, samo obramba učiteljskega statusa, ki bo veljala za vse režime v enaki meri, brez vsake popustljivosti in obzirnosti. »Danes meni, jutri tebi« — zato mora učiteljstvo strnjeno stati za to samoobrambo in obče interese postaviti pred osebne interese; ločiti mora tudi, da se s tem v nobenem slučaju ne napada oseb, ampak le branj princip. Deska ima namen, da dvigne službeno in stanovsko moralo v prid zdravi upravi in v dobrobit šolstva in naroda.

— Kaj se godi? Nova rubrika pod tem naslovom v »Učiteljskem« vzbuja povsod veliko pozornost. »Narodna Prosveta« z dne 29. aprila prinaša članek posvečen tej »Črni deski« slovenskega učiteljstva in priobčuje prva dva slučaja, ki sta bila objavljena v rubriki »Kaj se godi«. Zadnji slučaj »Militarizacija učiteljstva« pa je prineslo tudi dnevno časopisje. Ta slučaj je v celoti objavljen v »Slovenski Narod« in pa »Jutarnji list« iz Zagreba.

— Upokojitev oblastnega šolskega nadzornika E. Gangla. S kraljevim ukazom je bil upokojen na lastno prošnjo tov. E. Gangl, ker je dosegel polno službeno dobo. Tovariš Gangl je prišel na svoje mesto ob prevratu ter je ostal, z malenkostno prekinitvijo do zadnjega časa na tem mestu. Tedanja uprava in vlada za Slovenijo ga je pozvala na mesto višjega šolskega nadzornika na predlog organizacije, ki je stala na načelnem stališču samouprave osnovnega šolstva, t. j. da naj tudi višja upravna mesta, na katerih se stavljajo predlogi o osnovnem šolstvu, zase dajo in opravljajo osnovnošolski učitelji. Podčrtavamo, da je bila načelna zahteva tudi med drugimi zahtevami, ki jih je predložilo združeno učiteljstvo, t. j. ono iz bivše Zaveze in iz Slovskeve zveze potom »Učiteljskega sveta« tedanji vladi in vlada je ugodila solidarni in upravičeni zahtevi osnovnošolskega učiteljstva ter mu dala nadzornike iz lastnih vrst. Posebno plodno je bilo delo oblastnega šolskega nadzornika Gangla ob prevratni dobi, ko je bilo treba vseh energij za organizacijo šolstva v novi državi. Imel je srce za učiteljstvo in razumevanje za potrebe šolstva in učiteljstva, ki je pod njegovim vodstvom lepo napredovalo do nesrečne dobe ob ukinitvi višjega šolskega sveta, s katero je nastal zastoj in zapreke, ki nas more še danes ter so bile ovira, ki jih tudi on z vso svojo voljo ni mogel odstraniti. Danes, ko se poslavlja od učiteljstva, mu isto želi, da ga ohrani z današnjo čilostjo še dolgo let v svoji sredi.

— Za vršila dolžnosti oblastnega šolskega nadzornika je imenovan oblastni nadzornik za šolske vrtove Andrej Skulj v Ljubljani. To imenovanje je pozdravilo solidarno vse osnovnošolsko učiteljstvo, ker vidi s tem, da je prodrli princip, da tudi upravna mesta osnovnega šolstva zasledajo osnovnošolsko učiteljstvo samo. Podčrtavamo, da si je v tej zahtevi — ne oziraje se na osebo — solidarno in edino vse učiteljstvo in bi iz istega razloga pozdravilo vsakogar iz svojih vrst na tem mestu. To je plod solidaritete učiteljstva v stanovskem boju!

— Iz katerih razlogov bi bile boljše oblastne učiteljske knjižnice namesto okrajnih? Okrajne učiteljske knjižnice z novim šolskim zakonom ne bodo imele več prave zakonite podlage in bodo le vegetirale. Združene v oblastno učiteljsko knjižnico bodo lahko dobile svoje stalne prostore in mnogo ugodnosti za svoj razvoj. Imele bi svoj stalen odbor in svoja knjižničarja, ki bi stalno, dnevno lahko oskrboval za izpolnitev knjižnice in njeno poslovanje. Izposojevalo bi se lahko dnevno, službeno in poštine prosto potom šolskih upraviteljev po posebnem pravilu niku za izposojevanje. Važnejših del bi imela knjižnica po več, da bi bile knjige hitro na razpolago. Izdal bi se skupen katalog za vse šole in dopolnilni katalogi vsako leto ter se tudi nove knjige objavljale po strokovnih listih. Knjižničar bi se lahko posvetil zasledovanju moderne pedagoške literature vseh stransko in bi sistematično izpolnjeval knjižnico ter skrbel za čitanje knjig s strani učiteljstva. Ena knjižnica bo tudi lahko reflektirala na državno in oblastno podporo. Zadnje leto je dala »Zaloga šolskih knjig« do 3000 Din vsaki okrajni učiteljski knjižnici, ki so se raztrosili in porazgubili, koliko več bi zaleglo, če bi prejela vsaka oblastna knjižnica po 45.000 Din letno, kako bolj sistematično bi se dale nabaviti knjige. Še slabše je, če se sklicujemo na privatne oblastne knjižnice, ker smo s tem ob lokalne, knjižničarja, podporo in poštine prosto razpošiljanje, ki bi jih sicer dala država, a moramo pri privatni knjižnici plačati vse iz svojih žepov.

— Zakaj učiteljstvo uhaja domov in ne ostane dalj časa v enem kraju? Stalno se slišijo pritožbe, da posebno mlajše učiteljstvo kaj rado zapuša službeni kraj ob vsakem pouku prostem času. Ne misli pa se na to, kaj je temu res graje vrednemu pojavu pravi vzrok. Na deželi je zelo težko dobiti stanovanje, higijeničnega stanovanja pa sploh ne moremo dobiti. Posledica je, da učitelj stanuje v kakšni nezdravi sobici, katere se rad reši kolikrat le more, posebno takrat, v takem že sicer nezdrem stanovanju, če mu še primanjkuje najnujnejša oprema, pohištvo. — Najmočnejša vez med človekom in gotovim krajem je prijeten dom in baš zato mislimo, da toliko časa, dokler se ne preskrbi učiteljstvu — posebno na deželi — zdrava in

njegovemu poklicu primerna sobica, toliko časa se ne smemo čuditi, ako mlado učiteljstvo tako rado zapuša službeno mesto in svoj pouka prosti čas prebije pri roditeljih, odnosno pri znanih. Zato je prav umesten predlog, ki ga je stavilo za rešitev stanovanjskega problema učiteljstva Dol. Lendavsko društvo in se glasi: Vodstvo organizacije naj predlaga obema oblastnima šolskima odboroma izposlovanje uredbe, da mora imeti vsaka učna oseba naturalno stanovanje. Za učitelje z družino naj se da na razpolago kompletno stanovanje, neporočenim pa s pohištvo opremljena soba.

— Dobra odredba. Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, ki prepušča vsemu uradništvu tega ministrstva sprejemati od kogarkoli prošnje in vloge, ako niso poslane uradnim putem. — Ako se bo ta odredba strogo izvajala, bode marsikatera nepravilnost odpravljena.

— Izplačila iz partije 55. Ministrstvu prosvete so bili po velikih županih predloženi spiski dolgov iz prejšnjih let s priznanicami vred. Ministrstvo prosvete pa je vrnilo spiske s priznanicami vred z nalogom, da mora vsak uslužbenec posebej zaprositi ministrstvo prosvete z nekolokovano prošnjo za izplačilo prejemkov po partiji 55. — Vsi prizadeti, ki še niso vložili posebne prošnje, naj to store, a prošnji naj priložijo priznanico in overnoljen prepis dekreta o priznanju višjih prejemkov (premetitveni — upokojitveni dekret ali nalog za uradna potovanja), katerih dolg spada v partijo 55.

— Zavarovanje kontraktualnega učiteljstva. Izšla je ponovna tozadevna oknočnica, na podlagi katere morajo vsi sreski poglavarji sestaviti seznam vseh kontraktualnih učiteljev, ki mora vsebovati ime in priimek uslužbenca, službeni kraj, mesečno nagrado in od kdaj prejema nagrado. Zavarovanje se bo izvršilo potom prosvetnega oddelka.

— Razpis učiteljskih služb. Po odloku ministrstva prosvete O. N. br. 22.890 z dne 22. marca 1928 se morejo ponovno razpisati vse učiteljske službe, ki so bile razpisane v tekočem šolskem letu, a niso bile oddane. — Razpisana bodo tudi vsa mesta, ki se izpraznijo po zadnjih imenovanjih, da jih bo mogoče že z novim šolskim letom stalno oddati.

— Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico će održati u subotu 5. maja 1928 u Samoboru redovitu skupštinu društva. Dnevni red: S pedagoško-nastavničkoga internacionalnoga kongresa u Berlinu aprila ove godine. Izvješćuje prof. Josip Skavič, predsjednik Povjereništva U. J. U. Zagreb. Naš stalež u sebi i oko sebe, s osobitim obzirom na prilike u Hrvatskoj i Slavoniji. Raspravljaju Jovan Milojević, učitelj. Dječja književnost u nas. Na raspis pedagoške sekcije U. J. U. u Beogradu prikazuje Ljudevit Krajačić, oblasni šolski nadzornik. Predlozi društvene uprave o aktuelnim školskim i staleškim pitanjima (pitanje novoga Zakona za osnovne škole; neaktivnost mjesnih i oblasnih škol. odbora; neuredn školski nadzor; nepravilno nabavljanje časopisa i knjiga; pitanje reorganizacije zanatsko-trgovackih škola; mijenjanje zakonskih ustanova Finansijskim zakonima; disciplinsko sudovanje za učiteljstvo; učiteljski stečajevi; oblasne samouprave i učiteljska drva, sa stanovima i drugim pravima; udaja učiteljica; promjena pravila U. J. U., gradnja Dačkoga Doma Udruženja u Beogradu i Konvikta Povjereništva u Zagrebu; potreba pristupa nja svega učiteljstva u jedno Udruženje; potpomaganje štampe U. J. U.). Skupština će posjetiti predsjednik Udruženja Jugoslavenskoga Učiteljstva Vlada K. Petrović iz Beograda. — Predsjednik: Ivan Vereš. Tajnik: Viktor Klepac.

— Razstava sodobne kulture v Brnu. Č. S. R. 26. maja je otvoritev razstave, ki bo po svojem obsegu ena največjih v srednji Evropi. Tu se bo videlo jasno, kaj zmore človeški razum, volja in vztrajnost. Razstava sama se deli v pet velikih skupin: V prvi je šolstvo in to od otroških vrtec preko ljudskih in srednjih šol do učiteljskih in strokovnih šol. Druga skupina nam kaže človeka v zvezi z živo narodo. Obsega človeški rod, njegovo zdravje, psihologijo in psihotehniko. Sem spadajo tudi prirodne znamenitosti in botanični vrt. Tretji del tvori človek in ne živa naroda. V njem obdružujemo vsemir in zemljo, kakor tudi fizikalno, kemično in matematično znanost. V četrtem je pravištvo in država, v petem pa duševno življenje človeka. V poslednjem se razstavlja sociologija, jezikoslovje in literatura; dalje žurnalistika, zgodovina, upodabljačo umetnost, glasba in gledališče. Tu se seznanimo tudi s kulturnimi in znanstvenimi društvi, vzgojo ljudstva in visokim šolstvom. Istočasno in na istem prostoru se vrši v posebnem 2400 m² obsegajočem paviljonu VII. brnski velesejem, ki bo obsegal vso industrijo in obrt Čehoslovaške. Razstavljeno bo tu v dvajsetih različnih skupinah, in sicer železna in lesna industrija, steklarstvo, keramika, porcelan, umetno obrtništvo, elektrotehnika, optika, mehanika, zemljedelstvo, gozdarstvo, vrtarstvo, tekstilna industrija, kožarstvo, grafika, papirništvo, godbeni stroji itd. Razstavni prostori obsegajo 30.000 m² in leže na 30 ha velikem zemljišču. Je tu glavna rotunda s 16.000 m² in še 15 drugih paviljonov, katerih vsaki ima svoje tehniške in arhitektonske zanimivosti. Razstava bo odprta do konca septembra. — V. S.

— Za fond najvišjih slovenskih prosvetnih zavodov, Akademije znanosti in umetnosti in Narodne galerije, se vrši dne 6. maja t. l. splošni šolski zbiralni dan, po odloku ministrstva prosvete št. 3601 z dne 14. marca. Ta dan bo šolska mladina vseh osnov-

nih, meščanskih, učiteljskih in srednjih šol v ljubljanski in mariborski oblasti pod vodstvom svojih učiteljev zbirala prispevke za fond in tako dokumentirala narodovo voljo za dograditev lastne kulturne zgradbe. Tovariši, apeliramo na Vas, da iniciativno vodite to splošno narodno zbirko in ji pripomorete do čim večjega uspeha. Razpravljajte o nji na svojih sestankih in razložite vsem, katerim bi bilo še potrebno, pomen in potrebe akcije na podlagi prejete brošure in uredite način zbiranja po krajevnih razmerah tako, da bo čim večje število Slovencev s svojimi, če tudi skromnimi darovi manifestiralo za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo.

— »Skrb in smrt«. Ako ima kdo izmed tovarišev na razpolago otroško trodejanjko »Skrb in smrt« — ki je bila pred leti natisnjena v »Vrtcu« — se prosí, da jo pošlje proti odškodnini na šolsko upraviteljstvo Loče pri Poljčanah.

— Maturantije državnih moških učiteljskih v Mariboru iz leta 1923. Letos poteče pet let, odkar smo delala maturo. Ali se snide-mo? Predloge glede kraja (Maribor ali Celje) in časa (Binkošti) pošljite meni. — N. Šijanec, Velika Nedelja.

— Maturantom koprškega učiteljskega iz leta 1903. Dvajsetpet let gre h koncu, odkar smo se poslovili od Kopra in odšli v svet. Desetletnico mature smo praznovali v Trstu o Božiču leta 1913. Zdaj smo tu in v Italiji. Oglasite se prijatelji od tu in od tam in pišite mi, če se strinjate, da pridemo v počitnicah enkrat skupaj in prebijemo dan ali dva v obnovi preteklosti v naših spominih. — Anton Mervič, Ribnica (Dolenjsko).

— »Ženski list«. Izašao je 5 (majski) broj ovog obljudjenog i omiljenog mjesečnika za našu ženu. U modnom dijelu prikazana je najnovija moda biranim elegantnim modelima, od kojih su mnogi u više boja. Prikazan je i modni i narodni ručni rad. Tekstovni dio sadržaje više zanimivih i poučnih članaka, među kojima se ističu članci: o američkom kućanstvu, o uplivu proljeća na čovječje tijelo, o tome što nijedna žena nesmije propustiti i. t. d. Rubriko o kosmetici, zdravstvu, kućanstvu, sportu i. t. d. sadržavaju mnoštvo praktičnih uputa. Posebno je prikazan uspješan rad našega kazališta. Zanimivo štivo je kao uvijek birano i za ženu osobito zanimivo. — Pretplata stoji na tri mjeseca Din 45 a naručuje se kod Uprave »Ženskoga lista« Zagreb, Samostanska ul. 2/I.

— Opozarjamo tovariše(ice) na inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na trdke, ki inserirajo v »Učiteljskem« Tovarišu.

— Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodbinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost, ŽIKO dobite v vsaki trgovini v rdečih zavitkih.

— Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927/28, ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

Osebne zadeve.

—i Imenovanja: Elviri Omrzel, učiteljica ženskih ročnih del v Metliki je priznana stalnost v državni službi. Valerija Drnovšek-Berge, učiteljica v Trbovljah-Vode je podala ostavko na državno službo. Irma Meža, učiteljica dodeljena velikemu županu mariborske oblasti (prosvetni oddelček) se dodeli sreskemu poglavarju Maribor desni breg v pisarno sreskemu šolskemu nadzorniku.

—i Upokojeni so sledeči učitelji(ice): Ivan Lakner, učitelj v Kočevju. Armin Brence, šolski upravitelj v Št. Andražu pri Velenju. Janko Vozel, šolski upravitelj v Trebnjem. Ljudmila Poljanec, strokovna učiteljica v Mariboru. Ivan Pavlovič, učitelj v Vidmu, srez Krško. Ana Bitenc, učiteljica v Dobju.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE, ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužujte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Krasna birmanska darila najceneje kupite pri Fr. P. Zajec trgovina ur in zlatnine, Ljubljana, Stari trg št. 9.

Modne pletenine Moderni kostumi in kompleti po meri iz kaha volne. MODNA TRGOVINA IN STROJNO PLETILSTVO. FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.